

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Українсько-угорський навчально-науковий інститут
Кафедра історії Угорщини та європейської інтеграції**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Українсько-угорського
навчально-наукового інституту
_____ /Шпеник О.О./
«29» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Методика викладання історичних дисциплін
у закладах фахової передвищої, вищої освіти**

Рівень вищої освіти	другий (магістр)
Галузь знань	01–Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014–Середня освіта
Предметна спеціальність (Спеціалізація)(за наявності)	014.03–Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Освітня програма	«Історія(мова навчання фахових дисциплін – угорська)»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	Угорська

Робоча програма навчальної дисципліни «*Методика викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої, вищої освіти*» для здобувачів вищої освіти галузі знань *01 – Освіта/Педагогіка* предметної спеціальності або спеціалізації (за наявності) *014.03–Середня освіта (Історія та громадянська освіта)* освітньої програми «*Історія (мова навчання фахових дисциплін – угорська)*»

Розробники: Зубанич Л. Л., к.і.н.,
доцент кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Історії Угорщини та європейської інтеграції протокол № 11 від «18» червня 2024 р.

Завідувач кафедри доц. Зубанич Л. Л.

Схвалено науково-методичною комісією Українсько-угорського навчально-наукового інституту протокол № 7 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Талабірчук О. Ю.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	1
Кількість модулів– 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самотійної роботи студента -3	2	2
	Лекції:	
	22	10
	Практичні (семінарські):	
	16	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	52	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативний курс «*Методика викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої, вищої освіти*» є базовим для підготовки висококваліфікованих фахівців. Дисципліна викладається на Українсько-унорському навчально-науковому інституті для студентів денної та заочної форм навчання у другому семестрі, 1-го року навчання у відповідності до освітньої програми підготовки магістрів спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія).

Курс спрямований на озброєння майбутніх викладачів знанням теоретичних основ сучасної методики, ознайомлення з специфікою історичних дисциплін у вищій школі, вироблення умінь і навичок, необхідних для забезпечення високої ефективності викладання.

Метою вивчення навчальної дисципліни «*Методика викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої, вищої освіти*» теоретична та методична підготовка майбутнього викладача історії до викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти, формування предметно-методичної компетентності з історичних дисциплін і навичок організації навчально-виховного процесу з використанням сучасного дидактичного інструменту.

Завдання курсу:

- вивчення методологічних та теоретичних засад історичних дисциплін; новітніх досягнень в галузі педагогіки, методики навчання; задач і змісту сучасної історичної освіти; нормативної бази навчання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти; методів, способів, прийомів навчання предметів, інноваційних прийомів викладання; дослідження творчої спадщини української та зарубіжної методичної думки, цілісне її сприйняття;

- ознайомити здобувачів з теорією і методикою навчання історичних дисциплін, з традиційними і інноваційними методами, прийомами і технологіями навчання; навчити моделювати заняття різних типів і видів, вільно добирати і оперувати методами і прийомами навчання предмету, оптимізуючи навчально-виховний процес;

- вироблення практичних вмінь та навичок, необхідних для забезпечення високої ефективності навчання історичних дисциплін.

Відповідно до освітньої програми, вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі освіти, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

загальні компетентності (ЗК):

Здатність до діагностування, аналізу, проектування освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти, закладах професійної (професійно-технічної) освіти та закладах вищої освіти – **ЗК 2**.

Здатність вчитися протягом усього життя і оволодівати сучасними знаннями – **ЗК 3**.

Здатність до реалізації функцій викладача і керівника освітньої установи, закладу, працювати у команді – **ЗК 4**.

фахові компетентності (ФК):

Здатність здійснювати аналіз педагогічної діяльності вчителя, формувати власний стиль професійної діяльності – **ФК 1**.

Здатність фахово здійснювати педагогічну діяльність у закладах освіти, володіти формами і методами та інноваційними освітніми технологіями навчання – **ФК 2**.

Здатність до аналізу та використання методичної, нормативної, адміністративно-правової документації у професійній педагогічній діяльності – **ФК 3**.

Здатність до конструктивної взаємодії з учасниками освітнього процесу – **ФК 6**.

предметні компетентності (ПК):

Знати та розуміти методологію дослідження історичного процесу у світовому та національному контекстах, здатність до практичного застосування методів історичного дослідження – **ПК 1**.

Вміти визначати та застосовувати теоретичні поняття, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних та професійних завдань – **ПК 2**.

Здатність до розуміння теорії історичного розвитку, формування наукових засад історико-культурної оцінки спадщини минулого та її вплив у наслідомість громадян України – **ПК 3**.

Здатність до незаангажованої оцінки історичних подій та їх пропагування серед широкого загалу – **ПК 4**.

Здатність розуміти регіональну історію як частину комплексу історії України та всесвітньої історії з метою її належного об'єктивного висвітлення – **ПК 5**.

Здатність організувати навчальний процес з вивчення історичних дисциплін у ЗЗО, ЗФО та ЗВО на засадах особистісноорієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів під час педагогічної та наукової практики – **ПК 6**.

Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі (в т.ч. англomовному), здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності – **ПК 7**.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності **014 Середня освіта** та освітньої програми **«014.03 – Середня освіта. Історія»**:

знати:

– сучасну структуру історичної освіти на Україні у закладах фахової передвищої та вищої освіти;

– програми і посібники з історії України і всесвітньої історії та інших історичних дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти;

– методи формування історичних понять і закономірностей;

– форми занять з історії, методика підготовки, методи проведення лекції, семінарів та практичних занять.

Вміти:

– аналізувати і систематизувати історичний матеріал до заняття;

– відповідно до теми вибирати форму заняття його проведення;

– методично правильно розробляти заняття;

- володіти різними методами проведення занять з історичних дисциплін;
- використовувати ефективні прийоми опитування здобувачів на заняттях з історії;
- розвивати розумові здібності здобувачів шляхом проблемних завдань і логічних задач;
- формувати у здобувачів уміння самостійної роботи з історичним матеріалом;
- вміти організувати та проводити дискусії на історичні теми

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «*Методика викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої, вищої освіти*» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Шифр НД за ОП: ОК 6 Методика навчання історичних дисциплін у закладах закладах загальної середньої освіти.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «*Методика викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої, вищої освіти*» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати знання з гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін в обсязі необхідному для успішного володіння загальнотеоретичними та світоглядними питаннями і навиками практичного їх використання в освітній діяльності	ПРН – 1
Володіти навиками педагогічної майстерності, враховувати сучасні тенденції освіти в освітньому процесі.	ПРН – 2
Конструктивно вирішувати особистісно й професійно-значущі проблеми відповідно до загальноприйнятих морально-етичних норм та на основі гармонійного поєднання знань з історичних наук, методики їх навчання і культури педагогічного спілкування.	ПРН – 4
Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.	ПРН – 6
Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та асучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.	ПРН – 7
Розуміти проблеми історичного пізнання та історичного процесу, володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, знати загальні принципи та методи гуманітарних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфер історії й археології та викладацькій практиці.	ПРН – 10
Характеризувати існуючі в сучасному науковому просторі концепції історичного поступу українського народу, українського державотворення, порівнювати здобутки наукових шкіл при вирішенні актуальних проблем вітчизняної історії.	ПРН – 13
Вміти доступно, на високому науково-методичному рівні доносити сучасні наукові знання та результати досліджень до здобувачів освіти, професійної та непрофесійної спільноти.	ПРН – 14
Дотримуватись етичних норм, норм академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково- педагогічній	ПРН – 15

діяльності та демонструвати вміння формувати її в здобувачі освіти.	
---	--

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «*Методика викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої, вищої освіти*»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміє застосовувати знання з гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін в обсязі необхідному для успішного володіння загальнотеоретичними та світоглядними питаннями і навиками практичного їх використання в освітній діяльності	ПРН – 1
Володіє навиками педагогічної майстерності, враховувати сучасні тенденції освіти в освітньому процесі	ПРН – 2
Уміє конструктивно вирішувати особистісно й професійно-значущі проблеми відповідно до загальноприйнятих морально-етичних норм та на основі гармонійного поєднання знань з історичних наук, методики їх навчання і культури педагогічного спілкування.	ПРН – 4
Вміє організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.	ПРН – 7
Розуміє проблеми історичного пізнання та історичного процесу, володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, знати загальні принципи та методи гуманітарних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфер історії й археології та викладацькій практиці.	ПРН - 10
Вміє характеризувати існуючі в сучасному науковому просторі концепції історичного поступу українського народу, українського державотворення, порівнювати здобутки наукових шкіл при вирішенні актуальних проблем вітчизняної історії.	ПРН - 13
Вміє доступно, на високому науково-методичному рівні доносити сучасні наукові знання та результати досліджень до здобувачів освіти, професійної та непрофесійної спільноти.	ПРН – 14
Дотримується етичних норм, норм академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково- педагогічній діяльності та демонструвати вміння формувати її в здобувачі освіти.	ПРН – 15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

усне опитування, письмові практичні роботи, написання реферату, підсумкові контрольні роботи.

Результати діяльності студентів оцінюються за 100-бальною системою за такими формами контролю: поточний — виступ на практичному занятті (до 5 балів), виконання презентації, домашніх індивідуальних занять (до 40 балів: кожне індивідуальне завдання оцінюється до 5 балів; тематичний (за модулем) контроль (тестування) — до 50 балів.

Підсумковий контроль — виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми і практично засвоїли їх.

За результатами поточного контролю та виконання домашніх індивідуальних завдань студенти, які отримали від 90 до 100, балів можуть бути звільнені від підсумкового контролю та отримати оцінку "відмінно", від 80 до 90 балів — "добре", від 70 до 80 балів — "задовільно".

Заплановано дві модульні контрольні, захист реферату, заслуховування доповіді, перегляд презентації студента.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Форма модульного контролю: Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Форма підсумкового семестрового контролю: студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестрові екзамени. Семестрові екзамени можуть також скласти студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на екзаменах здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі за поточний та модульний контроль (Змістовий модуль 1.)

Поточнооцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	CP	50	100
8	8	8	8	8	10					

B	82-89	Добре	Студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, вільно володіє державною мовою; але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного завдання
C	74-81		
D	64-73	Задовільно	Студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю.
E	60-63		
FX	35-59	Незадовільно	Студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
F	0-34		

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Визначення змісту і структури нормативних історичних курсів у закладах вищої освіти різних рівнів акредитації. Зв'язок курсу з іншими науками. Державна національна програма реформування вищої освіти

Тема 2. Концепція історичної освіти у закладах вищої освіти. Основні принципи реалізації концепції історичної освіти у вищій школі. Здобутки і недоліки в реформуванні змісту історичної освіти в вузах України. Основні риси історичної освіти. Структура історичних знань студентів.

Тема 3. Процес навчання історії та його закономірності. Навчання як один з видів суспільної діяльності. Викладання і навчання – основні елементи навчального процесу. Закономірності і логіка навчального процесу. Структурні елементи процесу навчання і зв'язок між ними.

Тема 4. Закономірності, принципи і правила навчання історії у закладах вищої освіти. Співвідношення закономірностей, принципів і правил. Система принципів і їхній взаємозв'язок. Система правил, творчий характер їх застосування.

Тема 5. Методи та засоби викладання історичних дисциплін. Класифікація методів навчання. Суть і зміст методів навчання. Взаємозв'язок методів і рівнів засвоєння студентами змісту історичних та правознавчих курсів. Роль методів навчання у формуванні творчого мислення студентів. Проблема оптимізації методів навчання історії. Дидактичні функції засобів навчання. Умови ефективного застосування засобів навчання. Види унаочнення. Технічні засоби навчання. Проблема комп'ютеризації навчального процесу.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Види і форми організації навчального процесу. Види навчання, їх характеристика. Організаційні форми навчання та їх суспільність. Основні вимоги до лекцій практичних занять, консультацій, самостійної роботи студентів. Організація наукової роботи студентів, навчальних і переддипломних практик. Перспективи розвитку видів і форм навчального процесу

Тема 7. Основні вимоги до лекцій у закладах вищої освіти. Підготовка і проведення практичного заняття. Лекція – як один з основних видів навчальних занять у вищій школі. Обсяг і методика курсу лекцій. Лекційні потоки. Вимоги до лектора закладу вищої освіти. Вимоги до оформлення та представлення лекції. Основні складові лекції. Види лекцій. Права й обов'язки лектора щодо читання курсу лекцій. Дидактична мета практичного заняття. Підготовка викладача до проведення практичного заняття. Семінар, спецсемінар. Оцінювання участі студентів у практичних та семінарських заняттях.

Тема 8. Особливості методики викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої освіти. Закономірності, принципи і правила навчання історії у закладах фахової передвищої освіти. Методи та прийоми навчання історичних дисциплін. Методи та засоби перевірки знань, умінь та навичок, форми контролю у закладах фахової передвищої освіти. Організаційні форми і види навчального процесу у закладах фахової передвищої освіти. Самостійна та індивідуальна робота здобувачів фахової передвищої освіти.

Тема 9. Організація самостійної роботи студентів. Роль і місце самостійної роботи у засвоєнні студентом навчального матеріалу. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів. Забезпечення самостійної роботи студентів навчально-методичними засобами. Роль викладача в організації самостійної роботи студента.

Тема 10. Організація наукової роботи студентів. Роль і місце наукової роботи в системі навчальної діяльності студента. Матеріально-методичне забезпечення наукової діяльності студентів. Студентське наукове товариство. Керівництво курсовими, дипломними роботами.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання (денна, заочна)				
	Усього	у тому числі			
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
I-й семестр					
Модуль 1					
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Предмет і завдання курсу.	9/10	2/2	0		5/8
Тема 2. Концепція історичної освіти у закладах вищої освіти	9/10	2/	2		5/8
Тема 3. Процес навчання історії та його закономірності.	9/12	2/	2/2		5/10
Тема 4. Закономірності, принципи і правила навчання історії у закладах вищої освіти.	9/14	2/2	2		5/10
Тема 5. Методи та засоби викладання історичних дисциплін.	9/12	3/	2		6/10
Разом за змістовий модуль 1	45/46	11/4	8/2		26/46
Змістовий модуль 2.					
Тема 6. Види і форми організації	9/14	2/2	2		5/10

навчального процесу.					
Тема 7. Основні вимоги до лекцій у закладах вищої освіти.	9/14	2/2	2		5/10
Тема 8. Особливості методики викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої освіти.	9/12	2/	2		5/10
Тема 9. Організація самостійної роботи студентів.	9/14	2/2	2/2		5/10
Тема 10. Організація наукової роботи студентів.	9/10	3/	0		6/10
Разом за змістовий модуль 2	45/44	11/6	8/2		26/50
Разом	90/90	22/10	16/4		52/106

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Особливості організації викладання історичних дисциплін в умовах кредитно-трансферної системи.	2	
2	Лекція як форма організації навчання студентів.	2	
3	Семінарські заняття.	2	2
4	Практичні і лабораторні заняття з історії.	2	
5	Основні форми контролю та оцінювання знань студентів	2	
6	Організація діяльності груп студентів з вивчення окремих проблем історії.	2	2
7	Історичні гуртки	2	
8	Інтерактивні методи навчання історії.	2	
Разом		16	4

* використання елементів неформального навчання – здобувач із запропонованих як альтернативних форм практичних занять (проходження дотичних до тем модуля онлайн курсів на платформах Прометеус, Освіторія, EdEra та ін.) може обрати 1 і за наявності сертифіката отримати кількість балів передбачених за конкретну тему

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Процес навчання історичних дисциплін у закладах вищої освіти та його нормативне забезпечення	3	8
2.	Особливості організації вивчення історичних дисциплін в умовах кредитно-трансферної системи та його методичне забезпечення	3	8
3.	Сутність, класифікація, структура методів навчання у ЗВО	3	10
4.	Засоби навчання історичних дисциплін	3	10
5.	Лекція як форма організації навчання студентів	5	10
6.	Семінарські заняття	5	10
7.	Практичні і лабораторні заняття з історії	5	10
8.	Організація практики студентів	5	10

9.	Самостійна та індивідуальна робота студентів	5	10
10.	Основні форми контролю та оцінювання знань	5	10
11.	Організація діяльності груп студентів по вивченню окремих проблем історії	5	10
12.	Наукова і педагогічна діяльність викладача історичних дисциплін	5	10
	Разом	52	106

1. Складання індивідуального плану проходження практики та узгодження його з науковим керівником.

2. Підготовка електронної анкети (тестових завдань), (Google форма) щодо визначення якості знань здобувачів освіти.

3. Підготовка звітної документації про проходження практики.

Самостійна робота студента під час вивчення курсу здійснюється за напрямками:

- організаційно-методична робота в бібліотеці;
- опрацювання джерел, підручників і навчальних посібників, монографій, енциклопедій та словників;

- конспектування літератури згідно з тематичним планом лекцій;

- опрацювання лекційного матеріалу;

- реферування наукових статей та інших друкованих джерел;

- написання рефератів, творчих і дослідницьких робіт;

- перегляд і рецензування художніх і документальних фільмів;

- підготовка виступів на семінарах, конференціях, участь в ділових іграх тощо;

- підготовка до іспиту з навчального курсу.

Частина самостійної роботи студентів з курсу здійснюється у вигляді опрацювання матеріалу з метою написання реферату (есе) на запропоновану проблематику. Форма контролю: прилюдний захист реферату.

Вимоги до написання реферату:

Підготовка реферату з одного питання програми (за вибором студента) є самостійною домашньою роботою.

Критерієм оцінки реферату є такі параметри: виразно сформульована проблема; обґрунтування її актуальності; короткий огляд літературних джерел, поглядів різних (кількох) авторів на суть проблеми; логічна послідовність і аргументованість викладу змісту; наявність власної (авторської) позиції; пов'язаність змісту реферату з сучасними українськими реаліями (практичними чи теоретичними); наявність висновку й посилань на джерела. Незараховуються ті реферати, які є плагіатом чи передруком текстів і збірників або Інтернету.

У процесі підготовки рефератів студенти отримують практичні навички самостійної роботи з літературою, архівними і музейними фондами, уміння робити висновки й узагальнення різних точок зору на події та явища, висловлювати свої погляди на існуючі проблеми.

При підготовці реферату необхідно виділити декілька етапів:

- вибір теми та пошук необхідної літератури;

- вивчення зібраних матеріалів;

- написання реферату;

- його захист впродовж 6–7 хвилин.

Після вибору та осмислення теми, яка зацікавила студента, необхідно отримати консультацію у викладача щодо складання попереднього плану і списку тематичної літератури. Ознайомлення з літературою є дуже відповідальним етапом роботи над рефератом, оскільки сьогодні існує чимала кількість публікацій та різноманітних досліджень, спектр яких коливається від заідеологізованих робіт радянського часу або занадто радикальних, псевдонаукових праць сьогодення до справді виважених робіт. Тому спроба об'єктивно осмислити різні погляди вимагає критичного співставлення джерел інформації, глибокої розумової праці. Після опрацювання літератури, можна скласти план, що включає два – три питання, які розкривають основний зміст теми. Найважливіші вимоги до написання реферату –

змістовність, логічна послідовність, органічний зв'язок викладу окремих питань. Після розкриття кожного питання плану обов'язково робляться висновки, лише по завершенні розгляду всієї теми робиться ретельний загальний висновок. Усі теоретичні положення й висновки зроблені в рефераті, повинні бути аргументовані з посиланнями на джерела.

Технічні вимоги до оформлення реферату:

- титульна сторінка має бути оформлена за зразком;
- обсяг реферату 7-10 стор.;
- формат паперу А4 (білого кольору), інформацію фіксувати тільки на одному боці аркушу, поля (верхнє, нижнє та лїве – 2 см, правє – 1 см), шриффт „Times New Roman”, розмір – 14, інтервал – 1,5;
- наприкінці реферату студент повинен зробити самостійні висновки;
- в кінці реферату має бути вказана використана література;
- оформлений реферат студент підписує і проставляє дату виконання.
- реферат слід здати викладачеві, або методисту кафедри.

6.5. Перелік питань для підсумкового контролю

1. Концепція кредитно-модульного навчання.
2. Предмет, мета і завдання вивчення «Методики викладання історії у закладах вищої освіти».
3. Індивідуальна робота студентів та її форми.
4. Типи вищих навчальних закладів. Особливості статусу дослідницького університету.
5. Дидактичні ігри при вивченні історичних дисциплін.
6. Мета Болонського процесу та його принципи.
7. Організація проблемного навчання.
8. Навчальний план та навчальна програма.
9. Робоча навчальна програма з дисципліни. Її зміст і призначення.
10. Форми залучення студентів до індивідуальної роботи.
11. Методика організації й проведення лабораторних занять з історії.
12. Організація самостійної роботи студентів та її форми.
13. Організація педагогічної практики майбутніх фахівців.
14. Організація та методика проведення семінарських занять.
15. Основні складові лекції та методичні вимоги до них.
16. Організація та методика проведення семінарського заняття в активній формі.
17. Види навчально-пізнавальної діяльності студентів.
18. Вимоги до навчально-методичного забезпечення викладання дисципліни.
19. Методичні основи організації тестової форми перевірки знань студентів у ЗВО.
20. Організація праці викладача історичних дисциплін у ЗВО.
21. Організація аудиторної роботи з студентами.
22. Основні етапи розробки тексту лекції та підготовка лектора до її читання.
23. Методичні принципи читання лекції.
24. Лекція як основна форма проведення занять. Види лекцій.
25. Інноваційні педагогічні технології активізації навчання.
26. Критерії оцінювання лекційної майстерності.
27. Організація навчально-дослідної роботи студентів з історії та її завдання.
28. Організація та методика проведення практичних занять.
29. Педагогічний вплив на розвиток творчої особистості.
30. Класифікації методів навчання.
31. Форми навчально-дослідної роботи студентів.
32. Організація освітнього процесу у ЗВО.
33. Безперервна історична освіта.
34. Закономірності навчання історії у ЗВО.

35. Принципи і правила навчання історії у ЗВО.
36. Особистісно-орієнтоване навчання історії у вищій школі.
37. Інтерактивні методи навчання історії.
38. Дидактичні функції засобів навчання.
39. Вимоги до сучасного підручника з історії.
40. Види навчання у ЗВО.
41. Факультативи, спецкурси і спецсеминари з історичних дисциплін.
42. Індивідуальні та групові консультації.
43. Роль самоконтролю в організації самостійної роботи студентів.
44. Складові, функції та види контролю навчальної діяльності студентів.
45. Методи та форми контролю навчальної діяльності студентів.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вивчення курсу потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення: проєктор для перегляду презентацій у форматі MS PowerPoint, використання комп'ютерів, історичних та контурних карт, унаочнень.

У разі дистанційного навчання – інтернет (ZOOM, MOODLE).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навч.-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів вищ. навч. закладів. К.: Кондор, 2008.-272 с.
2. Галахер Кармел Викладання історії в контексті сприяння демократичним цінностям і терпимості. К., 1998.
3. Гончарова Н.О. Методика викладання історії у вищій школі: Навчальний посібник. Харків, 2009.
4. Горохівський П.І. Вивчення курсу «Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі». Умань, 2013.
5. Ельбрехт О.М. Педагогіка вищої школи: Модульний лекційно-практичний курс: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ Європейський університет. К.: "Європ.ун-ту", 2005.78 с. Бібліогр.: С.76.
6. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#>
7. Кіцак В.М. Особливості тестового контролю знань студентів у межах змістових модулів // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Тернопіль, 2005. Ч. 3.
8. Козак Н.Л. Університетська освіта: Навчальний посібник/ Н.Л.Козак, І.М.Шоробура. Л.: Новий Світ-2000, 2011.180 с.
9. Козаков В.А. Самостійна робота студентів як дидактична робота. Київ.: НМК ВО, 1990. 61 с.
10. Котляр Р.В. й ін. Студент у вузі: Методичні рекомендації по організації навчальної та самостійної роботи студентів. Миколаїв, 2002.
11. Курилів Валентина. Методика викладання історії: Навч. посібник. Львів; Торонто: Світ, 2003.
12. Левітас Ф.Л., Салата О.О. Методика викладання історії. Посібник учителя. Х.: Основа, 2006. 96 с.

13. Лисенко В., Зазимко Д., Кліх Л. Валідні тести як метод контролю якості професійної підготовки фахівців у ВНЗ // Вища освіта України. 2012. № 2.
14. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних закладів: теоретико-методичний аспект: монографія. Кривий Ріг, 2009.
15. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект)/ М-во освіти і науки України. Х.: "ОВС", 2003. 272 с.
16. Нагасв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб. для студ. магістратури економ. спец. вищ. навч. закладів / Мін-во освіти і науки України; Харківській національний аграрний університет імю В.В.Докучаєва.- К.: ЦУЛ, 2007. 232 с. Бібліогр.: С.220-222.
17. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології: Навч. посібник для студ. пед. вузів / А.С.Нісімчук, О.С.Падалка, О.Т.Шпак. К.: ВЦ "Просвіта"; ПВА "Книга Пам'яті України", 2000. 366 с.
18. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навчальний посібник / За ред. І.Я. Зязюна, О.М. Пехоти. К.: Вид. А.С.К., 2003. 240 с.
19. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук. метод. посібник. К.: Видавництво А.С.К., 2004.
20. Савенко В. В. Завдання та зміст лекцій з історії відповідно до вимог Болонського процесу // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Тернопіль, 2005. Ч. 3.
21. Сич О.І. Про викладання історії у вищій школі // Укр. іст. жур. 1998. № 5
22. Українська історична дидактика. Міжнародний діалог. К., 2000.
23. Шляхтун П. П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін: Навчальний посібник. К., 2011

Допоміжна література

1. Баханов К.О. Дослідницька робота учнів на уроках історії. -Х.: Вид. гр."Основа", 2004.
2. Баханов К.О. Лабораторно-практичні роботи у викладанні історії України. -К.: Генеза, 1996.
3. Демиденко Т.В., Магдик О.П. Удосконалення змісту і методів викладання шкільних історичних дисциплін // Історія України. 2001. №41.
4. Житник Б.О. Методичний поради́ник: Форми і методи навчання. Х.: Основа, 2005.
5. Іванченко В.В. Тенденції та особливості формування історичної культури молоді в сучасних умовах // Грані. 2003. №3. С. 3 - 7.
6. Історія для громадянина. Методичний посібник для вчителів / Горбатенко В. та ін. Львів, 2003. 136с.
7. Комаров В.О. Методичні умови формування історичного мислення старшокласників. Кривий Ріг, 1995.
8. Левігас Ф.Л., Салата О.О. Професіограма вчителя історії // Історія та правознавство. - 2006. №19-21. С. 27 - 32.
9. Мокрогуз О.П. Іноваційні технології на уроках історії. Х.: Основа, 2005. 32. Проект концепції історичної освіти середньої загальноосвітньої 12 – річної школи. Розробники: І. Мішина, Л. Жарова. // Історія в школах України. 2002 р., №1. 33. Тематичне оцінювання досягнень учнів на уроках історії // Історія в школі. 2001. № 2. С. 7 - 9.
10. Українська історична дидактика: Міжнародний діалог: Зб. Наук. статей. К.: Генеза, 2000. 35. Фідря О. Методологія історії та формування хронологічних і просторових компетенцій учнів // Історія в школі. №3. 2003. С.18-23
11. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К.: Знання - Прес, 2003. 14.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

<https://classroom.google.com/c/MTc3MTEzMjQ1MTM1?cjc=sakan7p>

<https://www.kmu.gov.ua>

<http://www.mon.gov.ua>

<http://www.novadoba.org.ua>

<http://zakon.rada.gov.ua>

<http://www.library.edu-ua.net>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами(Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)